

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

П'ятий Національний прес-клуб реформ
«Децентралізація: результати, виклики і перспективи»

Що треба знати про реформу «Нова українська школа»?

Людмила Мозгова,
аналітик Асоціації міст України,
кандидат педагогічних наук

Київ - 2018

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Законодавче підґрунтя реформи освіти:

Прийняті нормативно-правові акти

Закон України «Про освіту» від
05.09.2017 № 2145-VIII

Розпорядження Кабінету Міністрів України
№ 988-р від 14.12.2016 “Про схвалення
Концепції реалізації державної політики у
сфері реформування загальної середньої
освіти “Нова українська школа” на період
до 2029 року”

Наказ МОН від 13.07.2017 № 1021 “Про
організаційні питання запровадження
Концепції Нової української школи у
загальноосвітніх навчальних закладах”

Відповідно до Плану законопроектних робіт Уряду

Нова редакція Закону України “Про
загальну середню освіту”
(листопад 2018)

Нова редакція Закону України “Про
позашкільну освіту”
(вересень 2018 року)

Нова редакція Закону України “Про
дошкільну освіту”
(вересень 2018 року)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Основні зміни реформи “Нова українська школа” для початкових класів у 2018 році

Новий зміст освіти, розроблений на основі Державного стандарту початкової освіти

Перепідготовлені вчителі

Оновлене освітнє середовище.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Акцент 1. Новий зміст освіти та Нова українська школа

Постанова КМУ від 21.02.2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти»

Забезпечення внутрішньої системи якості освіти та системи зовнішнього забезпечення якості освіти (ст. 41 Закону України “Про освіту”)

Нова структура школи: початкова школа (початкова освіта, 1-4 класи), гімназія (базова освіта, 5-9 класи) та ліцей (профільна академічна або профільна професійна освіта, 10-12 класи)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Основні компетентності, якими мають опанувати учні під час навчання:

Вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватись рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами

Математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки та технологій; інноваційність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя;

Підприємливість та фінансова грамотність; громадянські та соціальні компетентності; культурна компетентність; екологічна компетентність; та інші компетентності, передбачені стандартом освіти

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

На виконання статей 41, 45 Закону України “Про освіту”
ЯКІСТЬ ОСВІТИ (ОСВІТНІХ ПОСЛУГ)

Показники критеріїв оцінювання моделі якісної школи (на прикладі Чехії)

Концепція та рамки школи: стратегія розвитку школи пов’язана із стратегією засновника; програма школи відкрита і зрозуміла всім; конструктивна комунікація учасників освітнього процесу та їх фізична і психічна безпека; дієва співпраця із засновником та партнерами (вітчизняними та міжнародними)

Педагогічне ведення школи: оцінка освітнього процесу та управління; добрі просоціальні відносини між учасниками освітнього процесу; наявна система оцінювання педагога і регулярний зворотній зв’язок; стан матеріальних умов для навчання; план власного розвитку керівництва школи

Якість педагогічного колективу: педагоги підтверджують власну професійність документами та вмінням будувати діалог; виявляють повагу та інтерес до кожного учня; активно співпрацюють з колегами (запрошують до себе на уроки); стимулюють активне врядування учнів; здійснюють регулярну самооцінку

Навчання: педагоги стимулюють та мотивують учнів до критичного мислення; застосовують різні форми і методи роботи; підтримують позитивний мікроклімат у класі; враховують індивідуальний розвиток учнів; сприяють самооцінюванню та взаємооцінюванню учнів; сприяють їх адаптації у соціумі

Результати навчання учнів: системна і постійна оцінка розвитку кожного учня; вивчення відповідності результатів навчання навчальним програмам; учні громадсько активні; школа відстежує успішність випускників;

Підтримка учнів у навчанні: при прийомі та переході на навчання переваги нікому не надаються; створюється інклюзивний освітній простір; відсутні стереотипні оцінки учнів

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Акцент 2. Підготовлені вчителі

Розроблений та затверджений професійний стандарт на професію «Учитель початкових класів»

Фахова підготовка педагогів до впровадження нового змісту освіти
Перепідготовлені за новими методиками 40,5 тис. учителів.

Запровадження сертифікації педагогічних працівників (ст. 51 Закону України «Про освіту»): 1. Реєстрація учасників. 2. Незалежне тестування професійних компетентностей педагогів. 3. Вивчення практичного досвіду вчителів.
(проект Положення розроблений і знаходиться на громадському обговоренні до 9.12.2018 року на сайті МОН) МОН планує пілоту сертифікацію 2000 учителів початкових класів

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Успіх реформи освіти - підготовлений учитель!

Наказ Міністерства соціальної політики України № 1143 від 10.08.2018 року «[Про затвердження професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»](#)»

Професійний стандарт містить:

Перелік документів, що підтверджують професійну кваліфікацію

Механізм навчання та професійного розвитку

Нормативно-правову базу

Перелік трудових функцій та їх опис:

Планування й здійснення освітнього процесу

Надання методичної допомоги колегам

Оцінювання результатів роботи вчителів

Узагальнення та презентація власного пед. досвіду

Проведення педагогічних досліджень

Забезпечення і підтримка навчання, виховання, розвитку учнів

Створення освітнього середовища

Рефлексія та професійний саморозвиток

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Акцент 3. Оновлене освітнє середовище

Прозорість школи та її фінансів (обов'язкове оприлюднення інформації на сайті)

Нові меблі та навчальне обладнання

Оновлені підручники, методичні посібники та дидактичні матеріали

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.2018 року № 237 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»

Затверджено Порядок надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»

Придбання меблів, дидактичних матеріалів, комп'ютерів для початкової школи, підготовку вчителів за принципом співфінансування:

Для **міст-обласного значення:**
70% - субвенція,
30% - місцевий бюджет

Для **районів та ОТГ:**
90% - субвенція,
10% - місцевий бюджет

Для **закладів гірської території:**
95% – субвенція,
5% - місцевий бюджет

За даними МОН станом на 10.09.2018 використано лише **53%** субвенції НУШ

Транші субвенції йдуть частинами, що не дозволяє використати субвенцію в повному обсязі

Проведення тендерів зривається через подання заявниками неправдивої інформації, відмову виконувати умови тендеру тощо

Низькою є спроможність виконавців забезпечити масове виробництво

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Акцент 4. Ресурсне забезпечення реформи освіти

Доступ до освіти для осіб з особливими освітніми потребами

Фінансування оплати праці вчителів

Внесення змін у Формулу розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Нормативно-правове забезпечення

Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг» (№ 6437, прийнятий у цілому від 23.05.2017 року), врахований у Законі України «Про освіту» від **05.09.2017 № 2145-VIII**

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг» (реєстр. № 8556 від 04.07.2018 року, прийнятий у цілому 06.09.2018 року, готується до підпису). Вносить зміни до Законів України «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту» в частині **забезпечення права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття освіти, отримання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг у закладах освіти**

Зміни передбачають:

Доступ до освітнього процесу асистента дитини соціальним працівником, одним з батьків або особою, уповноваженою ними (проходить обов'язковий медогляд)

Діти з особливими освітніми потребами мають право на першочергове зарахування до початкової школи

Засновник забезпечує доступність будівель, споруд і приміщень закладів освіти

Засновник забезпечує створення та функціонування ІРЦ

Засновник здійснює контроль щодо проектування, будівництва та реконструкції будівель, споруд, приміщень закладів дошкільної освіти з урахуванням принципів універсального дизайну та/або розумного пристосування

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

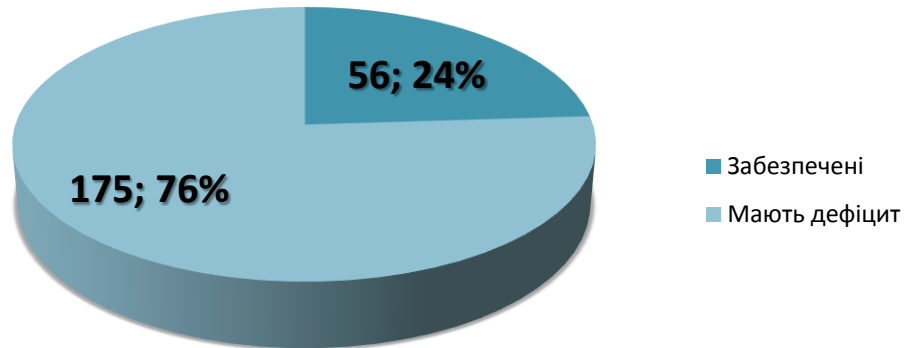

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

СТАН МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

ФІНАНСИ

**Стан забезпечення оплати праці
вчителів за кошти освітньої субвенції
в 2018 році**

За підрахунками
АМУ освітня
субвенція
у 2018 році
для міст та ОТГ
недофінансована на
4,4 млрд. грн.

Для міст-обласних центрів дефіцит освітньої субвенції становить 16,1% при наповнюваності 27,5 (норма – 27)

Для міст обласного значення – 20,8% при наповнюваності 23 (норма – 25)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Щоб забезпечити виплату заробітної плати вчителів закладів загальної середньої освіти, органи місцевого самоврядування:

- Спрямували залишки освітньої субвенції за 2017 рік
- Закривають потребу з власних надходжень місцевих бюджетів або беруть кредити
- Окремі йдуть на порушення: нараховують заробітну плату в поточному за попередній місяць або ж беруть кредит, наслідком якого є кредиторська заборгованість

**30% опитаних
ОМС (з 231)
дофінансовують
заробітну плату
вчителів з
місцевих бюджетів**

Наприклад:
15-30% (міста Бердянськ, Житомир, Луцьк, Новгород-Сіверський, Ужгород, Южне),
30-40% (міста Березівка, Южноукраїнськ),
44% (м. Золотоноша), **51%** (м. Київ).

**Мета – не допустити соціального невдоволення вчителів та забезпечити гарантовані
Урядом виплати**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Причини недофінансування галузі освіти:

Недосконалість формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами (далі – Формули), затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року №1088

Невідповідність Формули пункту 6 частини першої статті 103² Бюджетного кодексу України
(фінансування інклюзивно-ресурсних центрів)

Різна фінансова спроможність місцевих бюджетів (МОН пропонує запровадити в наступному році коефіцієнт дохідності місцевого бюджету для окремих громад)

Відтягування ресурсів місцевих бюджетів на виплати заробітної плати педагогів закладів загальної середньої освіти, інклюзивно-ресурсних центрів та потребу одночасної закупівлі нових меблів та обладнання для 1 класів

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Недоліки формули розподілу освітньої субвенції:

Формула не враховує поділ класів на групи при вивченні окремих предметів

Недоотримання коштів у тис. грн.

Формула не враховує години індивідуального навчання

Обухів – 3239,6;
Запоріжжя – 90 млн.

Не враховано реальний контингент учнів та об'єктивну потребу збільшення кількості ставок педагогічних працівників

Конотоп – 1646,2

Не враховує видатки на заробітну плату працівників інклюзивно-ресурсних центрів

Запоріжжя – 17,3 млн.

Формула для міських ОТГ, на території яких є сільські населені пункти, розрахована як для міст обласного значення та не враховує розрахункову наповнюваність класів для сільської території

Чернігів – 732,5

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

АМУ звернулась до Уряду з пропозиціями:

Переглянути обсяг освітньої субвенції для міст та об'єднаних територіальних громад, які мають дефіцит коштів на заробітну плату вчителів, за показниками виконання Державного бюджету України за 9 місяців із метою збільшення обсягів освітньої субвенції для цих бюджетів.

Передбачити у бюджетному законодавстві можливість корегування обсягів освітньої субвенції протягом бюджетного періоду.

Внести до жовтня 2018 року зміни до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами з метою усунення недоліків, викладених вище.

Спрямувати нерозподілені кошти додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я до бюджетів міст та ОТГ.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Людмила Мозгова, аналітик Аналітичного центру
ВА ОМС “Асоціація міст України”, кандидат
педагогічних наук

mozgova@auc.org.ua

Адреса сайту: <http://www.auc.org.ua/galuz/osvita>

вул. Січових Стрільців, 73, 12 поверх,

м. Київ, 04053

тел./факс +38 044 30 82; 486 30 82